

“BAHARIN ON YEDDİ ANI”NIN PLEYŞNERİ

Bəziləri Yevgeni Yevstiqneyevi dramatik rolları, bəziləri komediyaları ilə xatırlayır. O, personaj aktyoru idi və ona görə də əsasən ikinci dərəcəli rollarda oynayırdı.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Film və teatrdakı yüzdən çox rolu ilə Yevgeni Yevstiqneyev milyonlarla tamaşaçı tərəfindən sevilir. Bəziləri onu dramatik rolları, bəziləri komediyaları ilə xatırlayır. Görkəmli aktyorun istedadına çoxsaylı hekayələr, sənədli filmlər və kitablar həsr olunub. Ətrafında heç bir paxıllıq, intriqa və dedi-qodu olmayıb. O, vəfatından sonra da yaddaşlarda müstəsna səviyyəli şəxsiyyət kimi qaldı. Əgər belə olmasaydı, biz heç vaxt “Xoş gəlmisiniz, ya da qanunsuzluğa yol verilmir”, “Baharın on yeddi anı”, “Qaqrada qış axşamı”, “Mühəndis Qarinin hiperboloidi”, “Avtomobildən qorun”, “İtalyanların Rusiyadakı inanılmaz macəraları” və digər parlaq filmləri görməzdik.

ZAVODDA MEXANİK KİMİ İŞƏ BAŞLAYIR

Musiqi duyumu və aktyorluq onda təbii olsa da, kinoya gedən yolu təsadüflə bağlı olub. O, Nijni Novqorodun Volodarski kəndində anadan olub və böyüyüb. Valideynləri fəhlə idi: Aleksandr Mixayloviç metal ustası, Mariya İvanovna isə frezer dəzgahı operatoru idi. Yevgeni altı yaşında ikən ilk dəfə itkinin ağrısını hiss edir - atası vəfat edir. Anası yenidən ərə gedir və 15 yaşında olanda ögey atasını da itirir. Yevgeni evə kömək etmək üçün məktəbi tərk etməyə məcbur olur və zavodda mexanik kimi işə başlayır.

MEXANİKLİKDƏN AKTYORLUĞA GEDƏN YOL

Uğurlu bir təsadüf olmasaydı, bəlkə də dünya bu parlaq aktyor haqqında heç vaxt məlumat əldə edə bilməyəcəkdi. Gənc Jenya axşamlarını doğma şəhərində müxtəlif səhnələrdə çıxış edən caz orkestrində keçirirdi. Bir gün Qorki Teatr Məktəbinin direktoru Vitali Lebski gəncin istedadını görərək ona aktyorluqda özünü sınağa təklif edir. Beləliklə, musiqi dünyası gözəl bir ifağını itirir, kino dünyası isə böyük bir aktyor qazanır.

Moskva İncəsənət Teatr Məktəbinin rektoru Veniamin Radomyslinski aktyorun səhnədəki çıxışını görəndə onu itirməyin mümkün olmadığını anlayır. O, Yevstiqneyevi qəbul imtahanları olmadan birbaşa üçüncü kursa oxumağa dəvət edir ki, bu da unikal bir hadisə idi. O vaxt Yevgeni artıq 28 yaşında idi. Amma gənc yaşlarında olsa da, cəlbədedici hesab edilmirdi. Erkən keçəlliyi ona mane olurdu. Sınıf yoldaşları 20 yaşında idi və onlar üçün o, demək olar ki, yaşlı kişi sayılırdı. Ona “ata” deyirdilər. Onunla

şux və yaraşıqlı Moskva gəncliyi arasında inanılmaz fərq hiss olunurdu. Bu fakt onun kino karyerası üçün zərbə idi - Yevgeniyə dərin dramatik rollar təklif olunmurdu. O, adətən komediyalarda, kiçik rollarda oynayırdı. İşə düzəlmək üçün müraciət etdiyi teatrların birində baş rejissor ondan açıq şəkildə imtina etmişdi: “Biz yalnız gəncləri qəbul edirik, siz isə keçəlsiniz, oğlan rollarını oynaya bilməsiniz”.

DƏRHAL İSTEDADLI KOMEDİYA AKTYORU KİMİ TANINIR

Məktəbi bitirdikdən sonra Yevgeni Vladimir Teatrında işləməyə dəvət alır və dərhal istedadlı komediya aktyoru kimi tanınır. O dövrdə Oleq Yefremov yeni Sovremennik Teatrını qurmuşdu və Yevstiqneyev ora işləməyə gəlir. Yeni teatr ona geniş imkanlar təklif edirdi. Bir sıra maraqlı və yaddaqalan rolları oynadıqdan sonra yeni aktyor truppasına qəbul olunur. 1974-cü ildə çalışdığı həmin teatr fəaliyyətinə görə Dövlət Mükafatına layiq görülür.

“Xoş gəlmisiniz, ya da icazəsiz giriş” filmində aktyor pioner düşərgəsinin direktoru Yoldaş Dinin rolundan sonra yuxudan məşhur aktyor oyanır. Filmə antisovet damğası vurulsa da, ölkə rəhbəri Nikita Xruşşovun göstərişi ilə ekranlara çıxır.

Kinoda 28 illik fəaliyyəti ərzində Yevstiqneyev 114 filmə rol alıb. “Qaqrada qış axşamı” filmi onun həyatında xüsusi yer tutur. Filmin baş qəhrəmanı Aleksey Beqlöv həm taleyi, həm də incə psixikası ilə Yevstiqneyevə oxşayırdı. Filmin sonluğunda Beqlöv da Yevstiqneyev kimi infarktdan vəfat edir.

Tamaşaçılarda rəğbət oyadan əsas personajlardan biri

“Baharın on yeddi anı” filmi ekranlara çıxanda isə aktyorun həyatında daha möhtəşəm bir səhifə açılır. Film sovet kinosunun tarixinə düşür. Tamaşaçılarda rəğbət oyadan əsas personajlardan biri də Yevstiqneyevin canlandığı professor Verner Pleyşner idi. Yevgeni Aleksandroviç personajın yerinə

böyük əhəmiyyət verirdi. Onun Pleyşneri hər an ifşa olunmaqdan qorxaraq başını aşağı əyərək yan-yana yeriyirdi. Filmdən sonra professorun qeyri-adi yerləşdiyi haqqında bütün tənqidçilər xoş sözlər yazırdı.

Yevstiqneyev özü haqqında belə deyirdi: “Mən bütün həyatım boyu bacarıqlarımı inkişaf etdirmişəm. Heç bir yaradıcılıq yüksəlişi və ya eniş olmayıb. Mən personaj aktyoruyam, ona görə də əsasən ikinci dərəcəli rollarda oynamışam”.

Dedi-qodulara səbəb olan evlilik

Yevstiqneyev birinci həyat yoldaşından ayrılmışdı. İkinci həyat yoldaşı 48 yaşında vəfat etmişdi. Tələbəsi olan üçüncü həyat yoldaşı ondan 40 yaş kiçik olsa da, onlar xoşbəxt idilər. Yaşlı müəllimin tələbə ilə evlənməsinin dedi-qodulara səbəb olmasına baxmayaraq, o, şəxsi həyatında xoşbəxtliyi məhz İrina Tsivina ilə tapdı. Həyat yoldaşı onu sevgi və qayğı ilə əhatə etdi. İrina ömrünün son saatlarına qədər onun yanında idi. Aktyorun ölümündən sonra o, yenidən evləndi və vəd etdiyi kimi, dünyaya gələn oğluna Yevstiqneyevin şərəfinə Yevgeni adını verdi.

Ölümlə bitən ürək əməliyyatı

Ömrünün son illərində Yevstiqneyev ürəyindən əziyyət çəkirdi, lakin sənətinə sədaqətlə xidmət etməkdə davam edirdi. Hər gərgin səhnədən sonra aktyor soyunma otağındakı divanda uzanıb dərmanlarını qəbul edirdi. Amma sonunda həyatın zərbələri dalbadal infarktlarla nəticələnirdi. 1 mart 1992-ci ildə Yevstiqneyev səhnədə sonuncu dəfə çıxış etdi. Şəhəri gün həyat yoldaşı İrina ilə birlikdə Londona uçdu. Martin 4-də isə 66 yaşlı aktyoru orada ölümə sonuclanan ürək əməliyyatı gözləyirdi... Bu il böyük aktyorun 100 illik yubileyi qeyd olunacaq.

